

Mirjana Boras

SUVREMENI PRISTUPI NASTAVI PRIRODE I DRUŠTVA

Sažetak: Suvremeni pristup nastavi prirode i društva u nižim razredima osnove škole stavlja učenika u središte nastavnoga procesa. Primjenom različitih suvremenih strategija poučavanja, posebno strategijom postavljanja općih i osobnih ciljeva, čini se pomak od tradicionalnog usvajanja znanja prema procesnom učenju. Takvim se pristupom omogućava individualizacija i diferencijacija u učenju, što dovodi do poticanja razvoja kreativnosti i metakognicije. Ponudeni sadržaji su cjeloviti, proizlaze jedni iz drugih i usmjereni su na učenika koji će tragati za vlastitim odgovorima.

Ključne riječi: individualizacija i diferencijacija, kreativnost, kurikuluski pristup, priroda i društvo, strategija postavljanja općih i osobnih ciljeva.

UVOD

Zbog sve većeg opsega znanja, a i brojnih političkih promjena koje su obilježile kraj 20. stoljeća, nametnula se potreba za promjenama i prilagođavanjem promjenama u društvu, a time i u obrazovanju. „Eksplozija podataka zahtjeva redefiniranje tradicionalnih koncepata znanja, njihovu „transmisiju“, učiteljevu „dostavu“ i učenikovo prihvaćanje.“ (Muradbegović, 2001:345) Među ostalim ciljevima HNOS-a ističe se da se „osnovna razina odgoja i obrazovanja odnosi na poučavanje učenika onim znanjima i na razvijanje onih kompetencija koje će im biti potrebne za obnašanje različitih uloga u odrasloj dobi. Stjecanje znanja u smislu usvajanja brojnih činjenica i generalizacija, samo po sebi nije dostatno čovjeku za život, pa opće obrazovanje podrazumijeva primjenu najdjelotvornijih načina poučavanja onim odgojno-obrazovnim sadržajima koji su temelj za razvijanje intelektualnih, društvenih, estetskih, stvaralačkih, moralnih, tjelesnih i drugih sposobnosti, praktičnih vještina, i odlika osobnosti, kontinuirano prilagođenih razvojnoj dobi učenika i primjerenih učenikovim predznanjima i životnim iskustvima.“ (Plan i program, 2006:10).

Najvažnija "reformaska inovacija po svojoj teorijskoj zamisli i metodologijskim odrednicama" (Mijatović i sur. 2000:136) je kurikulum i kurikuluski pristup pri planiranju i realizaciji odgojno-obrazovnog procesa.

Prihvaćanjem kurikuluskog pristupa osmišljen je nacionalni kurikulum te se na taj način „stvaraju uvjeti za novim kompetencijama (inovativnost, kreativnost, informatička pismenost, timski rad, stjecanje novog znanja, prilagođavanje

promjenama).“(Prijedlog Strategije za izradu i razvoj nacionalnog kurikuluma, 2007: 3)

Ključni element kvalitete obrazovanja je znanje. U području obrazovanja Europska je unija prepoznala ključne pokazatelje važne za budućnost obrazovanja. Naime, osim čitanja, matematike, učenja stranih jezika, informacijske i komunikacijske tehnologija te građanskog prava, istaknuta je i znanost. Znanost daje učenicima poticaj za istraživanje svijeta u kojem žive, za eksperimentiranje kojim se povećava sposobnost analiziranja i shvaćanja svijeta oko sebe, pomaže im da razvijaju osjećaj za složene veze između ljudi i prirode te, u perspektivi, na nacionalnoj i svjetskoj razini mogućnost da postanu dobri istraživači i znanstvenici. Napori za poboljšanjem školstva, što je osnovni razlog svih reformi školstva, usmjereni su prvenstveno na učenike. Tako se i kurikulskim pristupom nastoji da „učenici-korisnici školstva-postignu što više, da razviju razumijevanje, sposobnosti i vrijednosti“. (Marsh, 1994:185)

SUVREMENI PRISTUP NASTAVI PRIRODE I DRUŠTVA

U suvremenoj je školi priroda i društvo najčešće središnji nastavni predmet i čini temelj razvijanju navedenih sposobnosti koje su preduvjet za otkrivanje isprepletenosti i zakonitosti pojava i procesa u prirodi i društvu u kojemu čovjek živi.

„Cilj je nastave Prirode i društva doživjeti i osvijestiti složenost, raznolikost i međusobnu povezanost svih čimbenika koji djeluju u čovjekovu prirodnom i društvenom okružju, razvijati pravilan odnos prema ljudima i događajima, snošljivo i otvoreno prihvaćati različite stavove i mišljenja te poticati znatiželju za otkrivanje pojava u prirodnoj i društvenoj zajednici.“ (Plan i program, 2006:253)

Suvremeni pristup poučavanju u nastavi prirode i društva u nižim razredima osnovne škole uključuje primjenu različitih strategija poučavanja usmjerenih na učenika.

1. Strategija postavljanja općih i osobnih ciljeva u nastavi prirode i društva

Poticanje motivacije za sadržaje prvi je korak u postizanju obrazovnih i odgojnih ciljeva za sadržaje prirode i društva. "Da biste u učeniku postigli stanje motivacije, probudite im znatiželju, ponudite im izazovne aktivnosti i stvorite očekivanja ili čak zbrku. Kada je učenik motiviran, spreman je primiti podatke ili informacije koje će, kada se povežu s drugim relevantnim asocijacijama, stvoriti značenje i oblikovati ono što se zove učenje". (Jensen, 2003:192)

Primjenom različitih nastavnih strategija učitelj razvija interes za nastavne sadržaje, prilagođava sadržaje različitim stilovima učenja učenika, razvija individualne interese koji kod djece razvijaju želju za inicijativom (Ja hoću!) i osjećaj vlastite vrijednosti (Ja vrijedim! Ja mogu!). Na taj se način povećava motivacija učenika za sadržaje nastavnoga predmeta. Istraživanja su potvrdila da učenici koji imaju razvijene strategije kod učenja postižu bolji školski uspjeh (Rijavec, i sur. 1999) i da će, vjerojatno, imati motivaciju za učenjem tijekom čitavoga života. (Corno i Kanfer, 1993, prema Rijavec, 1999)

Jedano od obilježja "dobre nastave" po Meyeru je sudjelovanje u planiranju nastave. (Meyer, 2005) Primjenjujući strategiju postavljanja općih (zadanih ciljeva) i osobnih ciljeva (postavlja ih svaki učenik osobno za svaku nastavnu temu) učenicima se omogućava da sudjeluju u planiranju nastave. Ono ima i neizravne pozitivne učinke koji sudjelovanje u planiranju čine svrhovitim pa i prijeko potrebnim: učenici se osjećaju ozbiljno shvaćenim, mogu preuzeti odgovornost za vlastiti proces učenja i potiče se metakognicija.

Nastavne teme organizirane su u središnju temu prema sadržajima koji su međusobno logički povezani. Učenik se stavlja u položaj aktivnog sudionika u nastavnom procesu oblikujući i razvijajući misaone i funkcionalne sposobnosti pri čemu učenik više nije samo primatelj informacija i činjenica. Bilježnice su zamijenjene folijskom mapom i učenik, osim osnovnog sadržaja kojeg svi rade, ima mogućnost samostalnog istraživanja i rada tijekom obrade pojedine središnje teme, ovisno o interesu, a neovisno o vremenu obrade nastavne jedinice u redovitoj nastavi (Prilog 1).

Na listiću koji učenici dobivaju u uvodnom dijelu sata prije početka obrade središnje teme ostavljen je prazan prostor gdje mogu upisati svoje osobne ciljeve koje žele postići tijekom usvajanja novih nastavnih sadržaja. (De Zan i sur, 2007)

Primjer: Otići ću kod bake na selo i potražiti neke znakove orijentacije u prirodi. Tako ću saznati na kojoj strani svijeta se nalazi kuća moje bake u odnosu na rijeku koja teče u blizini sela (Prilog 2. i Prilog 3.).

Učenici mogu realizirati svoje osobne ciljeve kroz dvije rubrike koje nude različitu razinu usvajanja sadržaja središnje teme.

a) rubrika „*Želim znati više*“

- istražuju i pronalaze materijale na zadanu temu, spoznaju više, proširuju svoje spoznaje prema vlastitim interesima.

b) rubrika „*Ja sam urednik/ca*“

- istražuju, stvaraju i kreiraju nešto novo na temelju već poznatih činjenica.

Omogućavajući individualnost kroz postavljanje općih ciljeva, potiče se razvijanje darovitosti učenika. Odlike su darovite djece: naglašen stupanj znatiželje i nastojanje samostalnog istraživanja, brzo i uspješno shvaćanje i u slučajevima složenih problema, fluidni proces mišljenja, otkrivanje novih, originalnih zamisli, visokorazvijena snaga usredotočenosti i ustrajnost u preuzimanju sebi zadanih zadataka. (Urban, 1997, prema Koren, 2002) Među navedenim karakteristikama nadarene djece za područje prirodoslovlja posebno je zanimljiva izražena „individualnost“ označena potrebom vlastitog vođenja i određivanja vrste i tijeka izabrane aktivnosti. Ovim karakteristikama možemo dodati i dominantne pokazatelje darovitosti, a to su jaka intelektualna radoznalost i poduzetnost te naglašeno zadovoljstvo u postavljanju hipoteza. (Juntune, prema Koren, 1991.)

Prema autorima koji se bave darovitošću s pozicija kognitivne psihologije, darovite bi učenike valjalo suočavati sa situacijama u kojima treba povezati novo iskustvo sa starim znanjima.

Istraživanja pokazuju da se u darovite djece javlja intrinzična motivacija koja im omogućava da ustrajno rade na onome što ih posebno zanima te da iznimno brzo usvajaju znanja i vještine u tom području. Da bi se razvila intrinzična motivacija iznimno je važno djetetu ponuditi mogućnost izbora sadržaja učenja.

Redovitom primjenom različitih strategija učenja, a posebno strategije postavljanja općih i osobnih ciljeva, u nastavnom procesu omogućava se poticanje razvoja i kreativnosti svakog učenika, a posebno potencijalno darovitih učenika.

Kroz gore navedeni primjer učenica je za osobni cilj navela da želi otići kod bake na selo i potražiti neke znakove orijentacije u prirodi te želi saznati na kojoj strani svijeta se nalazi kuća njezine bake u odnosu na rijeku koja teče u blizini sela i brdo uz koje je smješteno selo. Tijekom prvog odlaska kod bake realizirala je postavljeni cilj te kroz rubriku „Ja sam urednik/ca“ prezentirala rezultate do kojih je došla.

Omogućavanje učeniku da samostalno postavlja osobne ciljeve u nastavi, osigurava razvijanje osjećaja samopoštovanja i osjećaja utjecajnosti i pripadnosti. Poticanjem samoutjecajnosti razvija se u učeniku osjećaj slobode i odlučivanja. Cilj je ove strategije postići semantičku obradu podataka, tj. pronaći smisao, značenje i povezati nastavne sadržaje sa stvarnim životom učenika. Postavljajući jasne osobne ciljeve koji su vezani za nastavne sadržaje razvija se interes za istraživanjem, uspoređivanjem i povezivanjem s onim što učenik već zna, potiču se rasprave s drugima i razvija se potpuna kompetencija za određene sadržaje. Ostvarenje postavljenog cilja stvara kod učenika percepciju o vlastitim

sposobnostima koje utječu na razinu motivacije za postignućem, porast samopoštovanja, vlastite vrijednosti i općenito intrinzična motivacija.

2. Odgajanje za demokratsko životno opredjeljenje

Ponekad samo ulaganje truda, želja za razumijevanjem i saznavanjem novih sadržaja nije uvijek dostatna za postizanjem uspjeha jer su sadržaji neprimjereni dobi i uzrastu učenika, nezanimljivi i nerazumljivi, a ponekad i suhoparni. Da bi se takvi sadržaji bolje razumjeli i približili učeniku toga uzrasta, nastavne teme se mogu obraditi na suvremeniji, atraktivniji način. Npr. nastavna tema *Gospodarstvo* u 3. razredu svojom tematikom i težinom bila bi zahtjevna i za stariji uzrast učenika. Zato kroz debatu tri učenička tima nastoje zastupati svoja mišljenja i tako kroz igru nenametljivo usvajaju i ovakve zahtjevne sadržaje.

Primjer: Nastavna tema: *Gospodarstvo i kvaliteta okoliša*

Metodom slučajnog odabira učenici su podijeljeni u tri tima: gospodarstvenici, ekolozi i grupa građana. Nakon što su dobili pisane upute, imali su vremena da prema uputama osmisle koncepciju svoga izlaganja i uvjere građane u važnost svojih nakana.

Navodimo primjer listića koji su učenici dobili (Prilog 4.).

Nakon 20-minutnog rada u skupinama, timovi izlažu svoje razloge, poštujući demokratske načine komuniciranja. Odlučili su se za tvornicu namještaja koju žele izgraditi u Gorskom kotaru, prvenstveno zbog bogatstva šuma u tom kraju.

Zanimljivi su bili razlozi pojedinih timova, npr. radom u tvornici zapošljava se domaće stanovništvo; kraj postaje poznatiji jer se u njemu nalazi poznata tvornica; županiji se uplaćuje porez te na taj način postaje bogatija; ugrađuju se najsuvremeniji filtri za zaštitu zraka; brine se o onečišćenju okoliša i kiselim kišama koje mogu biti potaknute ispuštanjem plinova; očituje se želja za očuvanjem okoliša; jača seoski turizam i dr.

Navedenim primjerom učenici su usvojili pojmove gospodarstvo, zarada, poslovni interes, ekologija, zaštita okoliša i još mnoge druge. Ništa manje važan nije i sam način komuniciranja, međusobno suprotstavljanje mišljenja, uvjeravanje sugovornika u ispravnost svojih odluka, zastupanje sebe, uvažavanje sugovornika i u konačnici prihvaćanje odluke neovisnog tijela (građana). Ovakvim pristupom učenici se odgajaju za demokratski građanski život.

U nastavi prirode i društva u nižim razredima jedan od atraktivnijih načina učenja je i projekt. „Projekt je metoda rješavanja problema koja uvodi učenike u istraživanje i pronalaženje te pisano ili verbalno izvještavanje o istom“. (Reece and Walker, 1994., prema De Zan, 2005:141)

Tijekom 3. razreda planiran je razredni projekt za vrijeme obrade nastavnih tema koje se odnose na orijentaciju u vremenu „Putujemo kroz vrijeme“ (Prilog 5.). Navedenim projektom učenici su usmjereni na otkrivanje činjenica o životu u prošlosti svoga mjesta, ali i cijele domovine. Ovakvim načinom rada potiče se znatiželja i interes za prošlost, razvija znanstveni pristup prošlosti, ali i kreativnost u radu, koja se temelji na proučavanju činjenicama iz prošlih vremena. Također, važno je naglasiti i primjenu strategije pronalaženja sličnosti i razlike između prošlosti predaka i njihova današnjeg života te slikoviti prikaz pomoću Vennovog dijagrama i korištenje umnih mapa koje su prikladne za slikovito prikazivanje i lakše pamćenje ovakvih sadržaja.

3. Provjera znanja bez stresa – dodatni zadatak

Provjeravanjem se utvrđuje usvojenost razine znanja određenih nastavnih sadržaja. Iako je ovaj dio neizostavan u nastavanom procesu, težnja suvremene nastave je smanjiti stres u ovakvim situacijama i maksimalno potaknuti učenika da pokaže usvojena znanja. Na kraju svake provjere učenicima je ponuđen dodatni zadatak koji mogu riješiti ako žele.

Testovima znanja koji se pripremaju na kraju središnjih tema provjerava se zadani nastavni sadržaj raznovrsnim tipovima zadataka koji će zadovoljiti djecu različitih kognitivnih sposobnosti. Tako dobri učenici postaju još bolji i imaju uspješniji rezultat, a oni koji su zbog eventualne loše koncentracije ili neznanja ispustili nešto, dodatnim zadatkom dobivaju mogućnost uspješnijeg rezultata. Dodatni zadatak je sastavljen tako da pokaže konkretnu usvojenost nastavnih sadržaja i njegovu primjenu u stvarnom životu. Iskustvo je pokazalo da 90% učenika pokuša riješiti ponuđeni zadatak. Većina učenika makar djelomično riješi zadatak te dobivenim bodovima popravi opći uspjeh na zadanom testu. Također, izjavljuju da su takvi zadatci zanimljivi, a mišljenje je učitelja da ga učenici ponajprije rado rješavaju jer nije obvezan, ali i zbog zanimljive forme samog provjeravanja znanja.

- Meteorolozi (Prilog 6.).

ZAKLJUČNA MISAO

Primjenom strategije postavljanja općih i osobnih ciljeva ostvaruju se ciljevi suvremene škole, a to je da učenik bude u središtu nastavnog procesa te je omogućeno fleksibilno usvajanje predviđenih nastavnih sadržaja, odnosno obogaćivanje nastave koja omogućava individualizaciju i diferencijaciju u učenju. Omogućava se povezivanje nastavnih sadržaja sa stvarnim životom te učenicima nudi izazov istraživanja i proučavanja prirode koja ih okružuje. Nadarenim učenicima omogućava maksimalno razvijanje produktivno-kreativne

nadarenosti te razvijanje metakognitivnih vještina kao što su planiranje, analiza zadataka, smišljanje strategija proučavanja i rada na osobno postavljenom zadatku te iznošenje i uspoređivanje dobivenih rezultata rada pred ostalim učenicima.

Također, redovitom primjenom navedene strategije svakom je učeniku omogućena različita brzinu napredovanja, usvajanje različitih sadržaja u okviru istih pedagoških ciljeva te primjena različitih stilova učenja, što pozitivno utječe na emocionalni razvoj učenika te stvaranje pozitivne slike o sebi. Ovakvim pristupom izbjegava se jednoličnost nastave te ostvaruje zanimljivost i raznolikost nastavnog procesa u kojemu do punog izražaja dolazi kreativnost i stvaralaštvo, ne samo učenika, već i samog učitelja kao organizatora nastavnog procesa, a u potpunosti se ostvaruje suvremeni kurikulski pristup nastavi.

Kurikulskim pristupom nastoji se promijeniti način poučavanja od tradicionalnog usvajanja znanja prema procesnom učenju. Ponudeni sadržaji su cjelovitiji, međusobno proizlaze jedni iz drugih i usmjereni su na dijete i njegov interes i spoznajne mogućnosti te građenje znanja na praktičnim aktivnostima koje su u skladu s njegovim stupnjem razvoja.

Ponudeni sadržaji „pozivaju“ učenike da iskuse bogatstvo svijeta, da tragaju za vlastitim odgovorima, izazivajući ih tako da razumiju složenost procesa čovjek-priroda-društvo.

Prilog 1., 2. i 3.

UVODNI LISTIĆ ZA UČENIKE

TEMA: SNALAŽENJE U PROSTORU

Što ću učiti?

1. Stajalište i obzor
2. Glavne i sporedne strane svijeta

Naučit ću:

- što je stajalište i obzor
- koje su glavne i sporedne strane svijeta
- zapisati ih kraticama te odrediti sve ostale strane svijeta ako znamo samo jednu
- upoznati kompas – spravu koja pomaže pri orijentaciji
- orijentirati se pomoću znakova u prirodi

Kako ću to postići?

- promatranjem i proučavanjem prirode
- istraživanjem
- učenjem iz udžbenika i drugih knjiga
- igrom i šetnjom kroz prirodu

- Otići ću kod bake na selo i potražiti neke znakove orijentacije u prirodi. Tako ću saznati na kojoj se strani svijeta nalazi kuća moje bake u odnosu na rijeku koja teče u blizini sela.

Zašto je važno sve ovo naučiti?

- da bih se lakše snašao u prirodi ili u naseljenom mjestu
- da mogu sigurnije planirati kada odrastem

Napomena: na prazne crte učenici imaju mogućnost napisati svoje osobne ciljeve koje žele postići tijekom obrade gradiva.

(Primjer: Otići ću kod bake na selo i potražiti neke znakove u prirodi. Tako ću saznati na kojoj se strani svijeta nalazi kuća moje bake u odnosu na rijeku koja teče u blizini sela.)

Prilog 4.

GOSPODARSTVO I KVALITETA OKOLIŠA

ZADATAK: IZGRADNJA TVORNICE

1. TIM: Vi ste gospodarstvenici. Zastupate stajalište gospodarstvenika koji žele izgraditi tvornicu. Vaš je cilj proizvodnja i zarada.
2. TIM: Vi ste ekolozi. Zastupate stajalište ekoloških aktivista kojima je samo važno očuvanje okoliša.
3. TIM: Vi ste građani. Slušate raspravu o temi i nakon što su obje strane iznijele svoje argumente, donosite odluku. Odluku morate obrazložiti.

Predviđeno je vrijeme za pripremu rasprave 20 minuta, a nakon pripreme iznosite svoje argumente.

Prilog 5.

RAZREDNI PROJEKT "PUTUJEMO KROZ VRIJEME"

PLANIRANI ZADACI ZA TIMOVE

1. TIM – ODIJEVANJE KROZ VRIJEME
 - a) zadatak dijela tima je prikazati odijevanje stanovnika u prošlosti s različitih područja Hrvatske (npr. Dalmacije, Slavonije, itd.).
 - b) Zadatak dijela tima je osmisliti i kreirati odjeću budućnosti.

Prezentaciju ćete održati na način da ćete pripremiti modnu reviju gdje će članovi tima biti modeli koji će nositi pojedine odjevne predmete uz dodatno usmeno pojašnjenje koordinatora skupine o kraju iz kojega je prikazana odjeća.

Broj učenika u timu: 10

2. TIM – PISMA KROZ VRIJEME

U literaturi pronaći podatke o staroslavenskom pismu glagoljici kojim su se Hrvatti služili u davnoj prošlosti i o pismu kojim se služe dana. Napiši istu ekološku poruku svojim potomcima (nekoliko rečenica) na glagoljici i na latinici. Prezentaciju ćete održati na način što ćete razred upoznati o prikupljenim podacima i napraviti plakate s ekološkom porukom na pismima o kojima ste pisali.

3. TIM – PLES I PJESMA KROZ VRIJEME

- a) Odaberite nekoliko narodnih pjesama iz različitih područja Republike Hrvatske te pripremite kratak pregled narodne glazbe naše Domovine. Na odabranu pjesmu pripremite koreografiju koju ćete otplesati.
- b) Odaberite popularnu domaću suvremenu pjesmu te pripremite za nju koreografiju.

Prezentaciju ćete održati tako što ćete otpjevati i otplesati pojedine pripremljene pjesme.

Broj učenika u timu: 6

4. TIM – PRIJEVOZNA SREDSTVA KROZ VRIJEME

- a) Zadatak je tima pronaći informacije o razvoju prijevoznih sredstava u prošlosti pa do danas. Informacije potkrijepiti fotografijama.
- b) Osmisliti prijevozno sredstvo budućnosti, napisati njegove osnovne karakteristike te napravite model prijevoznoga sredstva.

Broj učenika u timu: 4

5. TIM – MOJ GRAD KROZ VRIJEME

- prikaz pripremiti pomoću slikokaza.

Zadatak je tima pripremiti i prikazati razvoj grada Zagreba.

Broj učenika u timu: 6

LITERATURA

- De Zan, I. (2001), *Metodika nastave prirode i društva*. Zagreb: Školska knjiga.
- Jensen, E. (2003), *Super nastava- nastavne strategije za kvalitetnu školu*, Zagreb: Educa.
- De Zan, I., Nejašmić, I., Boras, M., Bedić, V., Guštin, A., Rukljač, I., (2007), *Naš svijet metodički priručnik prirode i društva za učitelje/učiteljice 3. razreda osnovne škole*, Zagreb. Školska knjiga.
- Koren, I. (1987), *Pogled na pojavu nadarenosti i ulogu nadarenih pojedinaca u suvremenom svijetu*, Prosvjetni savjetnik Hrvatske, Zagreb.
- Marsh, Colin J. (1994), *Kurikulum: temeljni pojmovi*. Zagreb: Educa.
- Meyer, H. (2001), *Što je dobra nastava?*. Zagreb: Erudita.
- Mijatović, A., Previšić, V., Žužul, A., (2000), *Kulturni identitet i nacionalni kurikulum*. Zagreb: Napredak, 141 (2): str. 135-146.
- Muradbegović, A. (2001), *Izazovi kvalitete obrazovanja u zemljama Europske unije*. Zagreb: Napredak, 142 (3): str. 344-353
- Rijavec, M. (1999), "Komponente samoreguliranog učenja i školski uspjeh" *Društvena istraživanja: časopis za opća društvena pitanja*, Vol 8, br. 4 (42), str. 529-541.
- **Nastavni plan i program za osnovnu školu* (2006). Zagreb: MZOŠ
- **Prijedlog Strategije za izradu nacionalnog kurikuluma za predškolski odgoj, opće obrazovanje i srednjoškolsko obrazovanje*, (2007), MZOŠ.
(<http://public.mzos.hr/Default.aspx?sec=2685>)

SCIENCE AND SOCIAL STUDIES LESSON IN CONTEMPORARY SCHOOL

Abstract: A contemporary approach to Science and Social Studies classes in primary school lower grades places a pupil at the center of a teaching process. By applying different contemporary teaching strategies, especially the general and personal aims strategy, a shift has been made from traditional knowledge acquisition towards process learning. This approach enables individualization and differentialization in learning, which leads to encouragement of creativity and metacognition. Offered contents are whole, derived from one another and directed toward the pupil who will seek his or her own answers.

Key words: Individualization and Differentiation, Creativity, Curriculum Approach, Science and Social Studies, General and Personal Aims Setting.

Author: Mirjana Boras, dipl. učiteljica, OŠ Malešnica, Zagreb

Review: *Život i škola*, br. 21 (1/2009.), god. 57., str. od 40. do 49.

Title: Suvremeni pristupi nastavi prirode i društva

Categorisation: pregledni rad

Received on: 2. ožujka 2009.

UDC: 371.3:3/5

Number of sign (with spaces) and pages: 18.688 (: 1800) = 12,396 (: 16) = 0,774